

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 164/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa JUDr. Martina Píryho, súdneho exekútora, Exekútorský úrad, Obežná 8563/2, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 82 Er 263/2017 zo 6. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť súdneho exekútora JUDr. Martina Píryho **o d m i e t a** pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť súdneho exekútora JUDr. Martina Píryho,

Exekútoricky úrad, Obežná 8563/2, Žilina (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 82 Er 263/2017 zo 6. júla 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 2525/2018 a pôvodne bola pridelená sudkyni spravodajkyni JUDr. Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľa prerokovaná, preto bola v súlade s čl. X bod 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo ako súdnemu exekútorovi okresným súdom 5. decembra 2017 udelené poverenie č. 5707*204233 na vykonanie exekúcie. Exekučným titulom je v danom prípade uznesenie okresného súdu č. k. 21 Cb 141/2014-84 z 30. apríla 2015, ktorým bola [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“), zaviazaná zaplatiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“), sumu 442 550 € s príslušenstvom. Sťažovateľ vydal 18. decembra 2017 upovedomenie o začatí exekúcie vedenej pod sp. zn. EX 308/2017, ktoré bolo povinnému doručené 19. decembra 2017. Povinný následne 28. decembra 2017 doručil sťažovateľovi námietky proti exekúcii, námietky proti trovám exekúcie a vzniesol aj námietku zaujatosti sťažovateľa. Predmetné námietky povinného boli spolu s vyjadrením sťažovateľa doručené okresnému súdu, ktorý o nich rozhodol napadnutým uznesením tak, že prvým výrokom zamietol námietky povinného proti exekúcii, druhým výrokom vyhovel námietkam povinného proti trovám exekúcie a tretím výrokom zamietol námietku zaujatosti vznesenú povinným voči osobe sťažovateľa.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta nesprávne a nedostatočne odôvodnené právne závery okresného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách exekúcie (druhý výrok napadnutého uznesenia) a v tejto súvislosti uvádza:

„Exekučný súd v rámci odôvodnenia výroku II., ktorým vyhovel námietkam proti trovám exekúcie, stroho konštatoval, že postupom súdneho exekútora, ktorý spočíval v nevyužití postupu v zmysle § 166 ods. 1 CSP, došlo k neúmernému navýšeniu trov exekučného konania, a tým mali byť námietky proti trovám exekúcie dôvodné. Ak boli dané podmienky na spojenie konania v zmysle § 166 ods. 1 CSP mal tak urobiť súd pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie. V rámci exekučnej činnosti nie je mojou úlohou spájať veci do jedného konania, pričom takéto oprávnenie mi ani nevyplýva zo žiadneho ustanovenia EP. Návrhy na vykonanie exekúcie, ktoré mi boli doručené, som evidoval v poradí, v akom mi boli doručené. Pri evidovaní návrhov neexistoval priestor na čakanie, či mi budú doručené ďalšie návrhy na vykonanie exekúcie, kde budú figurovať tí istí účastníci konania a rovnaký exekučný titul. Takéto konanie by bolo nelogické až absurdné, pričom takýmto konaním by som sa vystavil hrozbe porušenia resp. zmeškania lehoty na postúpenie návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu súdu. Dávam do pozornosti, že v rozhodnom čase mi boli podávané desiatky návrhov na vykonanie exekúcie a v záujme zachovania lehoty na podanie žiadosti o udelenie poverenia, som nemohol čakať s evidenciou návrhov. Rovnako tak som nemal ani vedomosť, že oprávnený bude podávať ďalšie návrhy na vykonanie exekúcie na základe toho istého exekučného titulu...

... Súd v predmetnom konaní námietky proti exekúciám zamietol, čím uznal oprávnenosť exekúcie, nakoľko nezistil dôvod, na základe ktorého by bolo možné námietkam proti exekúciám vyhovieť. Takýmto rozhodnutím v podstate už druhýkrát rozhodol o oprávnenosti exekúcie (prvýkrát pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie). Ak teda súd rozhodol o tom, že exekúcia sa vedie dôvodne, dôvodným je potom aj môj nárok na trovy exekúcie. Dávam do pozornosti, že súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia sa absolútne nezaoberal správnosťou výpočtu trov exekúcie. Nepoukázal, že by predbežné trovy exekúcie boli nesprávne vypočítané. Rovnako tak ani povinný vo svojich námietkach proti trovám exekúcie nepoukázal, v čom sú trovy exekúcie neopodstatnené resp. v čom je ich chybný výpočet. Výška trov exekúcie je jednoznačne zadefinovaná v zákone a vykonávacom

predpise. Súd len skúma, či trovy vyčíslené súdnym exekútorom boli správne vyčíslené. O priznaní/nepriznaní trov exekútorovi resp. o ich výške rozhoduje súd až pri zastavení exekúcie alebo ak sa exekučné konanie skončilo z iného dôvodu a je potrebné rozhodnúť o trovách exekúcie. Povinný v námietkach proti trovám exekúcie namietal len tú skutočnosť, že vymáhané pohľadávky mali byť spojené do jedného vymáhaného nároku a nie do dvoch. Uvedená námietka však bola vyriešená v čase vydávania poverenia na vykonanie exekúcie resp. v čase rozhodovania o námietkach proti exekúcií.“

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ považoval postup okresného súdu pri rozhodovaní o námietkach povinného proti trovám exekúcie za „kompenzáciu možného predchádzajúceho pochybenia, ktoré mohlo spočívať v tom, že sa mali pri vydávaní poverenia spojiť viaceré konania do jedného“, pričom okresný súd sa vydaním napadnutého uznesenia „snažil zmierniť negatívny dopad exekúcie na povinného v súvislosti s platením trov exekúcie“.

6. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že povinný uhradil oprávnenému vymáhanú pohľadávku 30. januára 2018, t. j. po uplynutí zákonnej lehoty na podanie námietok proti exekúcii až na základe úkonov sťažovateľa smerujúcich k zabezpečeniu vymáhaného nároku. Vzhľadom na to, že príslušenstvo pohľadávky povinný neuhradil, vznikol sťažovateľovi nárok na náhradu trov exekúcie vo výške 20 % zo základu na určenie odmeny. Sťažovateľ ďalej uviedol, že proti povinnému boli vedené 4 exekučné konania, pričom v dvoch exekučných konaniach podal povinný námietky. Poukázal pritom na uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 76 Er 272/2017 z 3. júla 2018, ktorým boli námietky povinného v celom rozsahu zamietnuté. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje, že „v rámci výkonu exekúcie EX 414/2017 bol vymožený celý nárok oprávneného (istina + príslušenstvo), ako aj trovy exekúcie vo výške 27.936,00 EUR s DPH (z toho odmena bez DPH 23.245,00 EUR). Ak teda súd v rámci rozhodovania o námietkach povinného v exekučnom konaní EX 308/2017 dospel k názoru, že môj postup v konaní bol nesprávny, nakoľko som nevyužil postup v zmysle § 166 ods. 1 CSP (spojenie vecí) a tým došlo k neúmernému navýšeniu trov exekúcie, poukazujem na skutočnosť, že v prípade spojenia

pohľadávok, ktoré sú predmetom exekučného konania EX 308/2017 a EX 414/2017, by bol môj nárok na odmenu vo výške 33.193,92 EUR + DPH...

... Na základe vyššie uvedeného poukazujem na skutočnosť, že Okresný súd Prešov v exekučnom konaní EX 308/2017 a EX 414/2017 vydal dve rozdielne rozhodnutia, pričom sa jednalo o dve skutkovo aj právne totožné veci. “.

7. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo súdneho exekútora JUDr. Martina Píryho, so sídlom Exekútorského úradu Obežná 8563/2, 010 08 Žilina na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 82Er/263/2017 zo dňa 06.07.2018 v časti výroku II. o vyhovení námietke povinného proti trovám exekúcie boli porušené.

2. Uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 82Er/263/2017 zo dňa 06.07.2018 v časti výroku II. o vyhovení námietke povinného proti trovám exekúcie zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. “

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13

a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

11. Podľa § 35 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde orgán verejnej moci ako účastníka konania zastupuje osoba oprávnená konať v jeho mene alebo ňou poverený zástupca, ktorý musí mať vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

12. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy (ďalej len „ústavná sťažnosť“).

13. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,
a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

17. Ešte predtým ako ústavný súd pristúpil k tomu, aby sa zaoberal podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa, skúmal, či ústavná sťažnosť spĺňa náležitosti vyžadované zákonom o ústavnom súde.

18. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepriložil plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pričom v ústavnej sťažnosti tvrdí, že nemusí byť zastúpený advokátom v zmysle § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože je v postavení orgánu verejnej moci. S týmto názorom sťažovateľa sa nemožno stotožniť.

19. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej je povinnosť zastúpenia sťažovateľa advokátom v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ustanovená bez možnosti akýchkoľvek výnimiek [okrem jednej – ak je navrhovateľom advokát (§ 34 ods. 2 zákona o ústavnom súde)], a zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ ide o inštitút povinného právneho zastúpenia, na opodstatnenosť jeho zákonnej

úpravy vo svojej judikatúre opakovane upozorňuje a bezvýnimočne na ňom trvá (napr. I. ÚS 57/2013, IV. ÚS 221/2013, III. ÚS 343/2013).

20. Pre správny záver o tom, či je sťažovateľ povinný dať sa v konaní pred ústavným súdom zastúpiť advokátom, je potrebné najprv zodpovedať otázku, či ústavnú sťažnosť podal ako orgán verejnej moci, čo sám tvrdí, alebo ako fyzická osoba namietajúca porušenie svojich práv a slobôd.

21. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde môže len fyzická osoba alebo právnická osoba, pričom musí namietat porušenie svojich vlastných základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). V spojitosti s konaním pred všeobecným súdom je to možné len vtedy, ak je v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv alebo slobôd (II. ÚS 3/05, II. ÚS 390/12).

22. Súdny exekútor je v súlade s judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 272/08, I. ÚS 491/2011, II. ÚS 480/2011) štátom určená a splnomocnená osoba na výkon exekúcie, ktorá má v rámci právomoci, ktorú vykonáva, status verejného činiteľa [§ 5 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“)]. Právnou úpravou v Exekučnom poriadku preniesol štát časť výkonu svojej moci – špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie – na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právne technický či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto ak súdny exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonávať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi (II. ÚS 2/2013).

23. Podľa § 37 ods. 1 Exekučného poriadku (účinného do 31. marca 2017) účastníkmi konania sú oprávnený a povinný, iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

24. Z citovanej definície účastníkov exekučného konania vyplýva, že ak exekučný súd rozhoduje o trovách exekúcie, je poverený súdny exekútor účastníkom konania, ktorý má svoje procesné práva aj procesné povinnosti, hoci len pre tú časť exekučného konania, ktorá sa vzťahuje na trovy exekúcie. Takéto vymedzenie postavenia súdneho exekútora súvisí s tým, že trovy exekúcie predstavujú jeho odmenu a náhradu nákladov, ktoré súdny exekútor vynaložil zo svojho majetku na to, aby mohol nútene vykonávať súdne a iné rozhodnutia.

25. Takto potom sťažovateľ v predmetnej veci nemôže vystupovať ako mocenská autorita (ako sa sám mylne domnieva), ale vystupuje ako účastník konania – podnikateľ (m. m. I. ÚS 336/2019), Napokon, posudzujúc aj obsah ústavnej sťažnosti, sa sťažovateľ sám v konaní pred ústavným súdom označil za účastníka konania, t. j. fyzickú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu vo výroku o námietkach proti trovám exekúcie. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že v ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že je orgánom verejnej moci, a preto nemusí byť v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom. V prípade, ak by súdny exekútor vystupoval ako mocenská autorita (k postaveniu exekútora ako mocenskej autority pozri uznesenie Súdneho dvora Európskej únie z 21. mája 2008 C 456/07 – Karol Mihal proti Daňovému úradu Košice V), resp. keby sa domáhal ochrany základných práv, ktorých nie je nositeľom, ústavný súd by takéto ústavné sťažnosti zásadne odmietol ako podané neoprávnenou osobou (m. m. II. ÚS 4/2012, III. ÚS 185/2012, II. ÚS 2/2013).

26. Z uvedeného nesporne vyplýva, že sťažovateľ bol povinný v súlade s citovaným § 34 ods. 1 v spojení s § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde predložiť splnomocnenie

pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na to, že takáto náležitosť podanej ústavnej sťažnosti chýbala, ústavný súd v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde listom zo 4. marca 2020 vyzval sťažovateľa na predloženie splnomocnenia udeleného advokátovi na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, a to v lehote desiatich dní od doručenia listu, pričom sťažovateľa súčasne poučil, že v prípade neodstránenia uvedeného nedostatku ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne.

27. Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu, ktorá mu bola preukázateľne doručená 4. marca 2020, žiadnym spôsobom nereagoval a ani do predbežného prerokovania jeho návrhu na začatie konania splnomocnenie na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom nepredložil.

28. Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 56 ods. 3 v spojení s § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu nesplnenia náležitostí vyžadovaných zákonom. Ústavný súd zároveň poznamenáva, že v prípade sťažovateľa, ktorému bola výzva ústavného súdu na predloženie plnej moci účinne doručená 4. marca 2020, nedošlo ani k prerušeniu plynutia určenej lehoty na odstránenie nedostatkov podanej ústavnej sťažnosti v súvislosti s niektorými mimoriadnymi opatreniami spojenými so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Od 4. marca 2020 do 16. apríla 2020 mal tak sťažovateľ dostatočný časový priestor, aby výzvu ústavného súdu na predloženie splnomocnenia pre advokáta predložil.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu